MEMO

Analyse nieuwe leerlingenprognoses gemeente Raalte

Auteurs Martijn Kogelman & Martijn Ahlers | HEMM
Datum 31 oktober 2023

Doelstelling memo

A. Duiding leerlingenprognoses basisonderwijs
B. Duiding leerlingenprognoses voortgezet onderwijs
C. Consequenties voor huisvesting basisonderwijs
D. Consequenties voor huisvesting voortgezet onderwijs
E. Financiële consequenties huisvesting basisonderwijs
F. Financiële consequenties huisvesting voortgezet onderwijs

A. Duiding nieuwe leerlingenprognoses basisonderwijs

Oude en nieuwe aantallen

- Op de volgende pagina zijn de nieuwe PVG-prognoses voor het basisonderwijs opgenomen (tabel 1). De prognoses dateren van augustus 2023.
- Tabel 2 bevat een vergelijking tussen enerzijds de leerlingenaantallen die in 2021 voor het Integraal Huisvestingsplan als uitgangspunt zijn genomen en anderzijds de nieuwe PVG-prognoses. Hierbij hebben uiteengezet wat respectievelijk de *minimale, de maximale en de gemiddelde leerlingenaantallen* tot 2040.
- Formeel gezien mag je als gemeente op grond van de huisvestingsverordening kijken naar het *minimale leerlingenaantal* de komende 15 jaren. Voorzie je dat een wijk of kern in de toekomst nog verder gaat groeien door middel van woningbouw, dan kan overwogen uit te gaan van het maximale leerlingenaantal.
- In de regel gaan we binnen een IHP uit van het *gemiddelde leerlingenaantal*. Hiermee bouw je richting de toekomst enige flexibiliteit in wat betreft toekomstige groei; tegelijkertijd bouw je op deze wijze niet teveel aan onverantwoorde leegstand.

Opvallende elementen nieuwe prognoses

- *Macroniveau:* Op de lange termijn zie je de totale leerlingenaantallen binnen de nieuwste PVG-prognoses oplopen van 3.100 in de huidige situatie tot 3.600 leerlingen op termijn. In het huidige IHP is door het prognosebureau nog uitgegaan van een groei tot circa 3.200 leerlingen. Hieraan ligt -naast de nu al bekende woningbouwprojecten- vooral een verandering van de demografische bevolkingsopbouw ten grondslag. De verwachting is dat de komende decennia in delen van de gemeente (Raalte-Dorp, Heino en Luttenberg) relatief veel jonge gezinnen komen te wonen, die in de regel zorgen voor de aanwas van extra kinderen in de basisschoolleeftijd.

Tabel 1: Nieuwe PVG-prognoses

1 oktober	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Raalte Dorp																				
Brede Sch Kwintijn	89	92	88	87	86	89	93	95	96	98	102	104	106	107	108	108	109	109	110	111
De Bolster	300	291	280	278	282	282	296	302	306	312	323	332	336	340	342	344	346	347	349	353
De Korenbloem	333	308	310	317	331	340	367	375	380	387	400	412	416	422	425	427	429	430	433	438
Oostenwind	98	96	98	97	100	104	115	117	119	121	125	129	130	132	133	134	134	135	136	137
Raalte Noord																				
De Linderte	422	434	448	454	451	439	427	419	411	413	409	407	405	409	410	411	414	418	425	429
De Rietkraag	132	108	103	91	82	78	79	78	76	77	76	76	75	76	76	76	77	78	79	80
De Vogelaar	353	369	387	395	392	389	390	382	375	377	373	371	370	373	374	376	378	382	388	392
Heino																				
De Dolfijn	234	284	296	308	324	342	356	365	374	382	389	394	401	405	410	414	418	423	424	425
De Gouden Emmer	66	71	71	72	74	76	83	85	87	89	90	91	93	94	95	96	97	98	98	99
De Springplank	193	201	198	199	198	199	208	213	218	223	227	230	234	236	239	242	244	247	248	248
Overige Kernen																				
Bernadette	263	259	260	245	241	226	233	241	247	250	253	256	258	265	270	273	273	272	267	263
De Linde	37	36	38	41	42	46	45	46	48	47	46	47	47	48	47	48	49	52	54	53
Esmoreit	165	171	183	181	183	184	186	187	195	190	184	188	189	191	200	204	210	214	218	220
Gerardus Majella	130	128	128	122	127	119	127	128	136	142	148	155	151	155	157	159	160	160	160	156
St Nicolaasschool	53	51	51	46	45	45	45	44	41	37	36	36	39	39	37	37	37	37	37	39
St. Antonius	89	90	90	89	92	90	88	87	91	87	85	87	83	84	87	89	89	91	95	96
St. Jozef	77	78	76	73	68	66	67	67	68	71	74	76	80	83	85	86	86	86	86	84
Totaal	3034	3067	3105	3095	3118	3114	3205	3231	3268	3303	3340	3391	3413	3459	3495	3524	3550	3579	3607	3623
SSBO Scholen																				
De Horizon	154	147	150	151	153	154	156	157	159	161	162	164	165	166	167	168	168	168	167	166

Tabel 2: Vergelijking grondslag IHP & nieuwe PVG-prognoses

NAAM SCHOOL	IHP GRONDSLAG	LEERLINGEN MINIMAAL 15 JAAR	LEERLINGEN MAXIMAAL 15 JAAR	LEERLINGEN GEMIDDELDE 15 JAAR
RAALTE DORP				
KBS De Korenbloem	340	308	438	373
Kindcentrum De Bolster	311	278	353	316
Bredeschool OBS Kwintijn	98	89	111	100
ABBS Oostenwind	93	97	137	117
SUBTOTAAL RAALTE-DORP	**842**	**772**	**1.039**	**906**
RAALTE NOORD				
KBS De Linderte	401	405	454	430
Bredeschool De Rietkraag	147	75	91	83
OBS De Vogelaar	331	370	392	381
SUBTOTAAL RAALTE-NOORD	**879**	**850**	**937**	**894**
HEINO				
KBS De Dolfijn	232	308	425	367
CBS De Gouden Emmer	92	71	99	85
OBS De Springplank	218	198	248	223
SUBTOTAAL HEINO	**542**	**577**	**772**	**675**
OVERIGE KERNEN				
KBS St. Bernadette	257	226	273	250
KBS St. Nicolaas	45	36	46	41
KBS St. Antonius	90	83	96	90
KBS St. Jozef	76	66	86	76
Esmoreit	165	181	220	201
Gerardus Majella	168	119	160	140
CBS De Linde	31	38	54	46
SUBTOTAAL OVERIGE KERNEN	**832**	**749**	**935**	**842**
TOTAAL GEMEENTE RAALTE	**3.095**	**2.948**	**3.683**	**3.316**

- *Microniveau:* Op korte termijn zien we dat de Linderte en de Vogelaar in Raalte-Noord harder groeien dan de oude prognoses uit het IHP aangaven (zie toelichting hierna). Hetzelfde geldt voor de Dolfijn in Heino. Verder laten de prognoses op middellange en lange termijn vooral een 'groei' zien van leerlingenaantallen voor De Korenbloem, de Bolster en de Oostenwind (Raalte-Dorp), De Dolfijn (Heino) en de Esmoreit (Luttenberg).

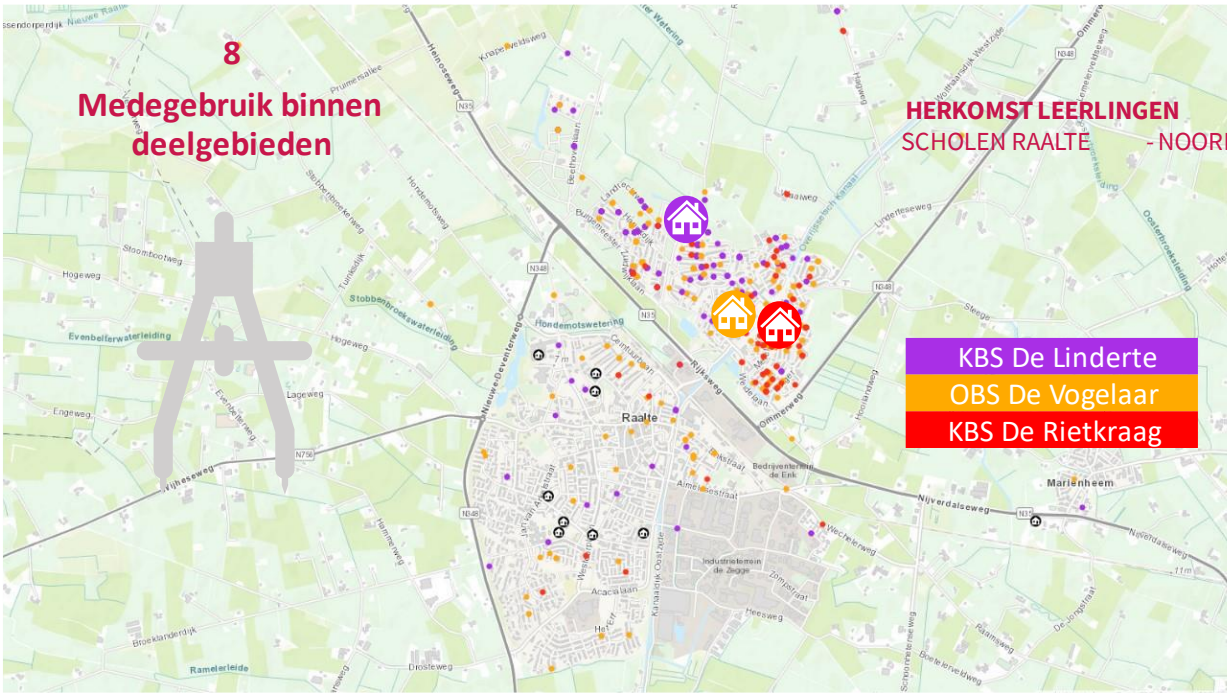
Raalte-Noord als ontgroenende wijk

- De Linderte en De Vogelaar in Raalte-Noord groeien momenteel nog licht door in leerlingenaantallen, hoewel het aantal geboren kinderen in Raalte-Noord zelf hier geen aanleiding voor geeft. Raalte-Noord is als wijk inmiddels een 'ontgroeningswijk' geworden, waarbij de piek van de instroom van potentiële basisschoolleerlingen is gepasseerd. Puur vanuit de autonome instroom vanuit Raalte-Noord zelf, zouden de leerlingenaantallen op de scholen in Raalte-Noord dalen. Zelfs de nog te bouwen 367 woningen in Raalte-Noord zou hooguit zorgen voor een afremming van dit proces, niet voor een stabilisatie of groei van leerlingenaantallen.
- Ter illustratie: op 1 oktober 2022 in totaal 911 leerlingen naar de drie scholen in Raalte-Noord, terwijl er in Raalte-Noord 'maar' 645 kinderen in de leeftijdscategorie 4-12 woonden. Dit impliceert dat maar liefst 266 leerlingen (ofwel 30%) van de leerlingen woonachtig is buiten Raalte-Noord (grootste deel uit Raalte-Dorp).
- Hiermee kunnen we stellen dat de 'autonome daling' van de leerlingenaantallen voor de Linderte en de Vogelaar momenteel wordt omgezet in een stabilisatie/lichte stijging door een 'migratie' van leerlingenaantallen uit andere woongebieden dan Raalte-Noord.

Eerdere analyse HEMM over 'migratie'

Deze 'migratie-trend' van leerlingen vanuit Raalte-Dorp richting Raalte-Noord is al in 2020 gesignaleerd, tijdens het proces om tot het Integraal Huisvestingsplan te komen. Zie hieronder een visuele afbeelding die in 2020 is opgesteld door HEMM en destijds ook is gedeeld met de gemeente Raalte en de beide schoolbesturen De Mare en Mijnplein.

Afbeelding 1: Herkomst leerlingen scholen Raalte-Noord (bron memo HEMM, 2020)

Nadelen & risico's migratie

In 2020 is gewezen op het belang om tijdig te anticiperen op deze migratietrend:

- *Organisatorisch risico:* Schoolteams bevinden zich in een continue staat van groei of krimp. Een gebrek aan stabiliteit is vanuit het perspectief van organisatie en bedrijfsvoering in de regel ongewenst.
- *Financieel risico:* Vanuit de huisvesting creëer je in Raalte-Dorp leegstand in gebouwen (=exploitatieprobleem schoolbestuur), terwijl je tegelijkertijd in Raalte-Noord mogelijk moet uitbreiden (=investeringsnoodzaak gemeente). Zie later deze memo de te verwachten consequenties voor de huisvesting vanuit de nieuwe prognoses.
- *Haaks op streven nabijheid van onderwijs:* Het feit dat veel leerlingen uit Raalte-dorp de oversteek maken naar Raalte-Noord -terwijl ook scholen vanuit beide besturen aanwezig zijn in Raalte-dorp- staat in principe haaks op het streven naar 'thuis-nabij' onderwijs zoals dat benoemd staat in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

Imago-onderzoek

Schoolbesturen Mijnplein en de Mare hebben in 2020/2021 aangekondigd -op grond van bovenstaande bevindingen- een 'imago-onderzoek' uit te willen voeren naar de drijfveren van ouders in Raalte-Dorp bij de schoolkeuze, om van daaruit te bekijken welke gerichte maatregelen genomen zouden kunnen worden. Of deze imagostudies zijn uitgevoerd, eventuele uitkomsten en mogelijke getroffen maatregelen op grond van deze studies zijn ons niet bekend.

Sturing aan de voorkant op leerlingen -bijvoorbeeld via aannamebeleid- betrof/betreft in de regel een gevoelig item, gezien het feit dat de keuzevrijheid van ouders als een groot goed wordt beschouwd. De beide schoolbesturen Mijnplein en de Mare gaven destijds ook (terecht) aan dat een dergelijke implementatie jaren kost voordat dit effect genereert, omdat je aangemelde leerlingen (en de broertjes en zusjes) nu eenmaal moeilijk kunt weigeren. Maar wil je een dergelijke trend doorbreken, dan moet je ergens een keer starten. Overigens zijn er diverse Nederlandse gemeenten waarin vergelijkbare afspraken al worden toegepast.

Hoe nu verder?

- *Korte termijn:* De consequentie van het feit de afgelopen jaren geen invulling lijkt te zijn gegeven aan dit 'migratie-item', impliceert dat je als gemeente -op grond van de huisvestingsverordening- moet voorzien in de eventuele normatieve huisvestingstekorten die zich op korte termijn voordoen in Raalte-Noord:
  - In eerste instantie door te verwijzen naar de leegstand in de Rietkraag die nog weer verder is opgelopen. Mogelijk zelfs naar leegstand op basisscholen in Raalte-Dorp wanneer deze binnen een 'hemelsbrede afstand' van 2 kilometer zijn gelegen.
  - Mocht de leegstaande capaciteit niet toereikend, beschikbaar of inzetbaar zijn, dan zal tijdelijke huisvesting toegevoegd moeten worden aan de betreffende scholen.
  - Zie voor een verdere toelichting de analyse over de huisvesting (later dit stuk).
  - Op grond van deze analyse lijkt er vooralsnog geen sprake van een uitbreidingsnoodzaak in Raalte-Noord, tenzij delen van de huisvesting nu worden ingezet voor kinderopvang en je deze ruimten niet wil of kan vorderen.

- *Bestuursopdracht:* Dit item is nu typisch een opgave die zich leent voor een 'bestuursopdracht' vanuit de gemeente Raalte, waarbij je als gemeente in samenspraak en samenwerking met beide schoolbesturen antwoord zoekt op de volgende vragen:
  - Erkennen we met elkaar dat sprake is van een knelpunt? Is een dergelijke 'migratie' gewenst of ongewenst?
  - Welke sturing heeft de laatste jaren op dit item plaatsgevonden?
  - Wat zijn de beweegredenen voor leerlingen om scholen uit Raalte-dorp over te slaan ten gunste van de scholen in Raalte-Noord?
  - Wat is de visie van gemeente en schoolbesturen op thema's als nabijheid van onderwijs, inclusie en integratie/segregatie?
  - Welke instrumenten/scenario's zijn er vanuit de schoolbesturen en de gemeente om deze tendens te keren? Denk hierbij bijvoorbeeld aan:
    - Verbeteren onderwijskwaliteit scholen Raalte-dorp
    - Werken met postcodegebieden
    - Maximaliseren omvang scholen

- Bovenstaande aanbeveling voor de uitvoering van een bestuursopdracht is geheel in lijn bij hetgeen tijdens het LEA van 16 oktober is besproken over het aannamebeleid op

scholen. Op grond hiervan is inmiddels ook al een werkgroep samengesteld, die zich ontfermt over deze materie.

B. Duiding nieuwe leerlingenprognoses voortgezet onderwijs

PVG heeft ook voor het voortgezet onderwijs nieuwe prognoses opgesteld (augustus 2023). Waar de prognoses van Carmel College Salland zelf (van 2.400 naar structureel 2.300 leerlingen) en DUO (van 2.400 naar structureel 2.100 leerlingen) een daling laten zien van de leerlingenaantallen, wijzen de nieuwste PVG-prognoses op een lichte daling op korte termijn naar een kleine 2.300 leerlingen, wat vervolgens weer oploopt naar 2.400 tot 2.500 op de lange termijn. Voor het voortgezet onderwijs zijn dezelfde woningbouwprognoses gebruikt als voor het basisonderwijs. De verjonging van Raalte-dorp zie je hier volgens PVG terug in de cijfers.

Tabel 3: Nieuwe PVG-Prognoses Voortgezet onderwijs

	HAVO/VWO	VMBO	PRO	TOTAAL
2023	1.155	1.140	119	2.414
2024	1.100	1.146	121	2.367
2025	1.048	1.176	124	2.348
2026	1.026	1.120	121	2.267
2027	1.030	1.122	118	2.270
2028	1.037	1.135	120	2.292
2029	1.047	1.145	122	2.314
2030	1.066	1.162	122	2.350
2031	1.081	1.177	124	2.382
2032	1.098	1.195	127	2.420
2033	1.083	1.178	126	2.387
2034	1.090	1.185	126	2.401
2035	1.072	1.167	124	2.363
2036	1.071	1.165	124	2.360
2037	1.117	1.214	129	2.460
2038	1.129	1.227	130	2.486
2039	1.141	1.240	131	2.512
2040	1.151	1.251	132	2.534
2041	1.158	1.258	133	2.549

C. Consequenties voor huisvesting basisonderwijs

Saldi huisvesting

In de onderstaande tabel staan de consequenties voor de huisvesting van basisscholen opgenomen, wanneer wordt uitgegaan van respectievelijk de leerlingenaantallen van het IHP en de minimale, maximale en gemiddelde leerlingenaantallen uit de nieuwe PVG-prognose.

Tabel 4: Saldi huisvesting

SCHOOL	LEERLINGENAANTAL				CAPACITEIT	NORMBEHOEFTE				SALDO			
	IHP GRONDSLAG	MINIMAAL TOT 2040	MAXIMAAL TOT 2040	LEERLINGEN TOT 2040		IHP BEHOEFTE	MINIMAAL TOT 2040	MAXIMAAL TOT 2040	GEMIDDELDE TOT 2040	IHP	MINIMAAL TOT 2040	MAXIMAAL TOT 2040	GEMIDDELD TOT 2040
RAALTE DORP													
KBS De Korenbloem	340	308	438	373	1.931	1.910	1.749	2.403	2.076	21	182	-472	-145
Kindcentrum De Bolster	311	278	353	316	2.176	1.764	1.598	1.976	1.787	412	578	200	389
Bredeschool OBS Kwintijn	98	89	111	100	1.035	693	648	758	703	342	387	277	332
ABBS Oostenwind	93	97	137	117	1.070	668	688	889	789	402	382	181	281
SUBTOTAAL RAALTE-DORP	**842**	**772**	**1.039**	**906**	**6.212**	5.035	4.683	6.026	5.355	1.177	1.529	186	857
RAALTE NOORD													
KBS De Linderte	401	405	454	430	2.574	2.217	2.237	2.484	2.360	357	337	90	214
Bredeschool De Rietkraag	147	75	91	83	1.245	939	577	658	617	306	668	587	628
OBS De Vogelaar	331	370	392	381	1.804	1.865	2.061	2.172	2.116	-61	-257	-368	-312
SUBTOTAAL RAALTE-NOORD	**879**	**850**	**937**	**894**	**5.623**	5.021	4.876	5.313	5.094	602	748	310	529
HEINO													
KBS De Dolfijn	232	308	425	367	1.648	1.367	1.749	2.338	2.043	281	-101	-690	-395
CBS De Gouden Emmer	92	71	99	85	990	663	557	698	628	327	433	292	362
OBS De Springplank	218	198	248	223	1.669	1.297	1.196	1.447	1.322	372	473	222	347
SUBTOTAAL HEINO	**542**	**577**	**772**	**675**	**4.307**	3.326	3.502	4.483	3.993	981	805	-176	314
OVERIGE KERNEN													
KBS St. Bernadette	257	226	273	250	2.501	1.493	1.337	1.573	1.455	1.008	1.164	928	1.046
KBS St. Nicolaas	45	36	46	41	452	426	381	431	406	26	71	21	46
KBS St. Antonius	90	83	96	90	919	653	617	683	650	266	302	236	269
KBS St. Jozef	76	66	86	76	1.173	582	532	633	582	591	641	540	591
Esmoreit	165	181	220	201	1.319	1.030	1.110	1.307	1.209	289	209	12	110
Gerardus Majella	168	119	160	140	1.048	1.045	799	1.005	902	3	249	43	146
CBS De Linde	31	38	54	46	468	356	391	472	431	112	77	-4	37
SUBTOTAAL OVERIGE KERNEN	**832**	**749**	**935**	**842**	**7.880**	5.585	5.167	6.103	5.635	2.295	2.713	1.777	2.245
TOTAAL GEMEENTE RAALTE	**3.095**	**2.948**	**3.683**	**3.316**	**24.022**	**15.768**	**15.028**	**18.725**	**16.877**	**8.254**	**8.994**	**5.297**	**7.145**

Consequenties IHP-projecten tot 2030

Formeel gezien mag je als gemeente op grond van de huisvestingsverordening kijken naar het *minimale leerlingenaantallen* de komende 15 jaren. Verwacht je in de toekomst een substantiële toevoeging van nieuwbouwwoningen in een wijk of dorp, dan is het wellicht verstandig om uit te gaan van het maximum aantal leerlingen. In de regel gaan we bij een IHP uit van het *gemiddeld leerlingenaantal*, om enerzijds richting de toekomst enige flexibiliteit te hebben, maar anderzijds niet te bouwen voor leegstand. Wanneer we de 'gemiddelde prognoses' hanteren in plaats van de leerlingenaantallen uit het IHP, dan gaat het om de volgende (minimale) consequenties:

- De Linde +14 leerlingen
- St. Jozefschool + 2 leerlingen
- St. Bernadette -14 leerlingen
- Esmoreit +29 leerlingen
- Gerardus Majella -4 leerlingen
- **Totaal** **+27 leerlingen**

De mutaties voor deze scholen in de buitendorpen zijn relatief eenvoudig op te vangen via de projecten voor nieuwbouw en renovatie. Het advies is om per project te bekijken of gekozen wordt voor de minimale, maximale of gemiddelde leerlingenaantallen, mede afhankelijk van eventuele toekomstige uitbreidingen in de woningvoorraad.

Consequenties andere schoolgebouwen
De vraag is welke consequenties de nieuwe prognoses tot 2030 hebben op de schoolgebouwen die *niet in het IHP als project* zijn benoemd. Hierbij is vooralsnog de aanname gedaan dat kinderopvang of andere partners binnen de scholen geen delen van de capaciteit innemen:

- *Scholen in Raalte-Noord*

Uitgaande van de totale capaciteit in Raalte-Noord is er macro gezien in Raalte-Noord geen structureel huisvestingsprobleem, ook niet bij de maximale leerlingenaantallen.
Op individueel schoolniveau heeft de Vogelaar een tijdelijk huisvestingstekort. Deze tijdelijke uitbreidingsbehoefte kan volgens de prognoses worden opgevangen door de oplopende leegstand bij de Rietkraag.

- *Scholen in Raalte-Dorp*

Macro gezien is er in Raalte-dorp ruim voldoende capaciteit aanwezig, ondanks dat de Korenbloem bij de maximale en gemiddelde leerlingenaantallen een capaciteitstekort heeft. Onbekend is of de capaciteit van de dependance van de Bolster aan de Esstraat in de capaciteit van de Bolster is verwerkt, of dat deze capaciteit hieraan nog toegevoegd moet worden.

- *Scholen in Heino*

De komende jaren kan het capaciteitstekort van de Dolfijn opgevangen worden binnen de andere twee schoolgebouwen. Op termijn (na 2030) ontstaat mogelijk een capaciteitsprobleem van circa twee lokalen bij de Dolfijn, wanneer de maximale leerlingenaantallen uit de prognoses voor alle drie scholen uitkomen. Op dat moment moet worden bekeken of toevoeging van (tijdelijke) capaciteit nodig is.

D. Consequenties voor huisvesting voortgezet onderwijs

- Vanuit de huidige capaciteit van Carmel College Salland is er geen capaciteitsprobleem binnen het voortgezet onderwijs; er is sprake van forse overcapaciteit.
- Carmel College Salland opteert voor een afstoting van de locatie Zwolsestraat en een gedeeltelijke vervanging van deze capaciteit via een uitbreiding. Bij de eventuele effectuering van deze plannen op termijn is het van belang om als gemeente en schoolbestuur tot overeenstemming te komen over de structurele leerlingenaantallen. Deze aantallen bepalen namelijk mede de omvang van de gewenste uitbreiding. Over deze structureel te verwachten leerlingenaantallen zijn Carmel College Salland en de gemeente (ambtelijk) momenteel in gesprek.

E. Financiële consequenties huisvesting basisonderwijs

In de onderstaande tabel 5 staan de nieuwe financiële consequenties opgenomen voor de projecten uit het IHP Onderwijs tot 2030:

- **Indexering:** Ophoging bedragen uit 2021 naar marktbedragen 2023, waarbij we respectievelijk zijn uitgegaan van een ophoging voor renovatie (van € 1.800 naar € 2.200) en voor nieuwbouw (van € 2.800 naar € 3.500). Dit is nog zonder de eigen bijdrage vanuit het schoolbestuur om de stap van BENG naar ENG te maken. De budgetten die hier zijn berekend betreffen taakstellende budgetten. Voor renovatie gaan we conform het IHP uit van 25/60 deel van nieuwbouw ofwel 62,5%.
  Let op: deze marktbedragen zijn aanzienlijk hoger dan de normbedragen uit de gemeentelijke huisvestingsverordening die rond de € 2.600 liggen.

- **Gemiddelde leerlingenaantallen:** we zijn hier uitgegaan van het *gemiddeld aantal leerlingen* dat gedurende 15 jaren op de scholen aanwezig is conform de meest recente PVG-prognoses.
  Let op: formeel gezien mag de gemeente uitgaan van het minimaal leerlingenaantal.

- **De Linde in Laag-Zuthem:** Voor deze school is in het oude IHP uitgegaan van een vaste voet van 100 m² en renovatie. Het blijkt hier echter toch te gaan om een hoofdlocatie, waardoor nu de volle 200 m² voor de vaste voet wordt toegekend. Daarnaast is de maatregel voor de Linde aangepast van 'renovatie' in 'upgrade', omdat de integrale gebouwkwaliteit zodanig op orde is dat een complete renovatie niet nodig is. Via 'upgrade' kunnen de overgebleven knelpunten worden aangepakt, waarmee weer een verantwoorde levensduurverlenging wordt bereikt voor de komende 15 tot 20 jaren. Over 15 tot 20 jaar is dan weer een nieuwe moment van afweging. Het budget dat hier is berekend betreft een taakstellend budget. Voor upgrading houden we een bedrag van 50% van nieuwbouw aan.

Tabel 5: Financiële consequenties voor IHP-projecten tot 2030

SCHOOL	MAATREGEL	IHP 2021				PVG PROGNOSE (GEMIDDELD)			
		Leerlingen	Omvang m²	€ per m²	Investering	Leerlingen	Omvang m²	€ per m²	Investering
De Linde	Upgraden	30	251	€ 1.800	€ 451.620	44	421	€ 1.750	€ 737.310
St. Jozefschool	Renovatie	75	577	€ 1.800	€ 1.039.050	77	587	€ 2.200	€ 1.292.082
St. Bernadette	Nieuwbouw	270	1.558	€ 2.800	€ 4.362.680	257	1.493	€ 3.500	€ 5.224.485
Esmoreit	Renovatie	164	1.025	€ 1.800	€ 1.844.856	193	1.171	€ 2.200	€ 2.575.738
Gerardus Majella	Renovatie	145	929	€ 1.800	€ 1.672.830	141	909	€ 2.200	€ 2.000.306
Totaal		**684**	**4.341**		**€ 9.371.036**	**712**	**4.581**		**€ 11.829.921**

Wanneer de gemeente Raalte de bovenstaande uitgangspunten overneemt, komt dit neer op *circa 2,5 miljoen euro meerkosten* voor deze vijf projecten gezamenlijk ten opzichte van de bedragen zoals die in het IHP zijn benoemd. Het leeuwendeel van dit surplus komt voor rekening van de gestegen bouwkosten.

Het is zaak de ontwikkeling van de bouwkosten continue te monitoren, om zodoende flexibel te kunnen anticiperen op de hoogte van de noodzakelijke investeringsbedragen.

Hierboven gaat het uitsluitend om de *stichtingskosten* van gebouwen. Mogelijk hebben de opgelopen bouwkosten ook consequenties voor de bijkomende kosten zoals asbestverwijdering, sloop, bouwrijp maken en tijdelijke huisvesting. De financiële consequenties hiervoor worden op projectniveau inzichtelijk gemaakt.

F. Financiële consequenties huisvesting voortgezet onderwijs

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs uit 2021 is de eventuele afstoting en de gedeeltelijke vervanging van de Zwolsestraat als 'budgetneutrale operatie' opgenomen. Om deze reden zijn daarom in deze memo geen financiële consequenties toegekend aan de nieuwste leerlingenprognoses voor het voortgezet onderwijs.